

การจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือ
ร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา
ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์

LEARNING MANAGEMENT IN GEOGRAPHY AND ECONOMICS USING
COOPERATIVE PROBLEM-BASED LEARNING AND SOCIAL MEDIA
TO DEVELOP PROBLEM SOLVING ABILITY OF THE COLLEGE
OF DRAMATIC ARTS STUDENTS

ปิยะบุตร ถิ่นธา *

Piyabut Thinthathana *

ภาควิชาศึกษาทั่วไป วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

Department of General Education, The College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute

Received: 24 April 2021

Accepted: 16 September 2021

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหา 2) เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1/2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 42 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 แผน แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

* ผู้ประสานงาน: ปิยะบุตร ถิ่นธา

อีเมล: Piyabut768@gmail.com

ผลการวิจัย พบว่า 1) นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับดี (\bar{X} = 3.10, S.D. = 0.57) 2) ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้น และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ อยู่ในระดับดี (\bar{X} = 4.45, S.D. = 0.55)

คำสำคัญ: ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์, ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา, วิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์

Abstract

The purposes of this research article were 1) to study the level of students' problem solving ability 2) to study problem solving ability development of students and 3) to study students' satisfaction towards learning management in geography and economics using cooperative problem-based learning and social media. The research sample consisted of 42 1st year vocational certificate students at the College of Dramatic Arts during the second semester of the 2020 academic year by simple purposive sampling. The research instruments were 4 lesson plans, problem solving ability tests and a questionnaire for satisfaction towards learning management in geography and economics using cooperative problem-based learning and social media. The data were analyzed by mean and standard deviation. The findings showed that 1) the level of problem solving ability of students at the College of Dramatic Arts was at a good level, 2) the development of problem solving ability of students during learning management was at high scores, and 3) the level of satisfaction towards learning management in geography and economics using cooperative problem-based learning and social media of students was at a high level.

Keywords: cooperative problem-based learning and social media, problem solving ability, geography and economics

บทนำ

สังคมยุคแห่งความเป็นโลกาภิวัตน์ (The Globalization) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมากมายในสังคมโลก ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้เองเป็นผลในการปรับตัวทางการศึกษาไปทั่วโลก สังคมศึกษา (Social Studies) ถือเป็นวิชาที่สร้างขึ้นมาสอดรับกับสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดย ชรินทร์ มั่งคั่ง (2551), วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา (2555) และอังคณา ตุงคะสมิต (2560) ได้กล่าวว่า วิชาสังคมศึกษา มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีที่มีประสิทธิภาพแก่สังคม โดยเป้าหมายสำคัญที่จะต้องพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียนคือ ความรู้ ทักษะ ทักษะคิด ค่านิยม การปฏิบัติอย่างมีส่วนร่วมรับผิดชอบในสังคม และการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมพหุวัฒนธรรมอย่างมีความสุข

ภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ถือเป็นวิชาที่สำคัญในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสำคัญยิ่งในปัจจุบัน โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2560) ได้อธิบายว่า ภูมิศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ทำให้รู้และเข้าใจลักษณะทางกายภาพของโลก ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรควิถีการดำเนินชีวิต เพื่อให้รู้เท่าทัน ปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม และเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า รู้จักการวางแผนทางเศรษฐกิจ เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ จะเห็นได้จากการที่ ปิยนาด สุทธิประภา (2560) อธิบายว่า เศรษฐศาสตร์เป็นศาสตร์ที่ใช้อธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์ทางเศรษฐกิจ โดยเน้นศึกษาวิธีการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่มวลมนุษย์

ความสามารถในการคิด เป็นสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โดยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเป็นความสามารถที่สำคัญของพลเมืองโลก ที่สังคมควรจัดให้แก่ผู้เรียน ซึ่ง สุนทรสินธพานนท์ และคณะ (2555) ได้อธิบายว่า ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา นั้นเป็นการนำประสบการณ์เดิมที่เกิดจากการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานการแก้ปัญหาในสถานการณ์หรือปัญหาใหม่ โดยมีขั้นตอนหรือกระบวนการในการแก้ปัญหาให้บรรลุเป้าหมายหรือเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ โดย Stanish and Eberle (1996) อ้างถึงใน ประพันธ์ศิริ สุสุราช (2556) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ในชีวิตประจำวันของคนเราจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ผู้ที่มีทักษะและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับสภาวะสังคม วัฏวนวุ่นวายได้อย่างเข้มแข็ง มั่นคง

ที่ผ่านมาการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์มักจะเน้นการบรรยาย ขาดการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม วิทยาลัยนาฏศิลป์ หลายท่านทำให้ได้มุมมองและข้อคิดเห็นที่ตรงกันว่า วิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ผู้เรียนไม่ค่อยให้ความสำคัญและความสนใจเท่าที่ควร เน้นการเรียนรู้ผ่านการทำแบบฝึกหัดเป็นประจำ ทำให้ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้เผชิญหน้ากับปัญหาที่ก่อให้เกิดการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ทางวิทยาลัยนาฏศิลป์พยายามพัฒนามาโดยตลอด ภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ยังคงเป็นสิ่งไกลตัวในมุมมองของผู้เรียน ทำให้การจัดการเรียนการสอนภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ไม่บรรลุจุดมุ่งหมายเท่าที่ควรจะเป็น

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี รูปแบบการสอน และเทคนิคการสอนต่าง ๆ พบว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือและสื่อสังคมออนไลน์ เป็นเทคนิควิธีการหนึ่งที่น่าเน้นการเรียนรู้โดยผ่านความเข้าใจพื้นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือ นั้น เสาวลักษณ์ สุวรรณรงค์ และคณะ (2558), พชญาพรรณ แสงตะวัน (2558) และสิริกานต์ มุ่ยจันตา (2563) อธิบายว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดการเรียนแบบกลุ่ม โดยใช้ประเด็นปัญหา ใช้ปัญหาเป็นเครื่องมือในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย สร้างความรู้จากกระบวนการทำงานกลุ่ม ให้นักเรียนได้มีโอกาสทำงานร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม และปฏิบัติตามกระบวนการทำงานกลุ่ม เพื่อผลประโยชน์และเกิดความสำเร็จร่วมกันของกลุ่ม ครูผู้สอนเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน คอยให้ความช่วยเหลือกับผู้เรียนที่ต้องการคำชี้แนะเพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างมีศักยภาพ

สื่อสังคมออนไลน์ ถือเป็นวิถีวิทยาการจัดการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคดิจิทัล โดย นฤพนธ์ สายเสมา (2555) กล่าวว่า สื่อสังคมออนไลน์เป็นการปรับเปลี่ยนรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีและวิธีการเรียนการสอนแบบใหม่ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อที่หลากหลายรูปแบบและจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถกำหนดเส้นทางการเรียนรู้ของตนเองได้ตามความสามารถ ความถนัดของตนเอง ทั้งในรูปแบบของตัวอักษร รูปภาพ ภาพสร้างสรรค์จำลอง สถานการณ์จำลอง เสียง

และภาพเคลื่อนไหว กลุ่มอภิปรายและการปรึกษาออนไลน์ ผู้เรียนในระบบการเรียนรู้ผ่านสื่อสังคมออนไลน์จะเป็นผู้ที่มีความสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจและมุ่งศึกษาประเด็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์
2. เพื่อศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ ของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 265 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1/2 วิทยาลัยนาฏศิลป์ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 42 คน โดยได้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ วิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ จำนวน 4 แผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบไปด้วย

- 1) รู้เรื่องการศึกษาไทย 2) รู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศและดิจิทัล 3) รู้ค่าพลังงาน และ 4) รู้รักษ์สิ่งแวดล้อม รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 12 คาบ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้จาก

Yusof et al. (2012), Panlumlers and Wannapiroon (2015) และ พิชญาพรรณ แสงตะวัน (2558) ได้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) วินิจฉัยปัญหาเชิงสังคมอย่างเข้าใจ 2) รวบรวมกลุ่มสรรค์สร้างองค์ความรู้ 3) ชื่นชมผลงานแบ่งปันความรู้ 4) ประมวลความรู้ใหม่ 5) นำความรู้มาประยุกต์ใช้ แผนการจัดการเรียนรู้มีค่าความเหมาะสมเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.20–4.80 ซึ่งอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2.2 แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เป็นแบบวัดแบบอัตนัย แผนการจัดการเรียนรู้ละ 1 ข้อ จำนวน 4 ข้อ หลังการทดลองใช้เครื่องมือพบว่าแบบวัดมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.53–0.70 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.55–0.61 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.73 โดยคำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ผลการตรวจสอบคุณภาพทุกด้านมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเฉลี่ยระหว่าง 4.60 - 5.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการทดลอง ทั้งหมด 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ดำเนินการสร้างเครื่องมือประกอบไปด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

3.2 ทำการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย

3.3 จัดการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ด้วยตนเองในชั้นเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างไว้ จำนวน 4 แผน จำนวน 12 คาบ

3.4 นำข้อมูลที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ มาทำการรวบรวมและสรุป เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์และแปลผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 แบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา มีเกณฑ์กำหนดค่าคะแนนโดยใช้รูปแบบของรูบริกซ์ ปรับปรุงจาก สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2545) ผลที่ได้จากการตอบแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา สามารถแปลผลได้ดังนี้ (Best, 1986)

3.50–4.00 หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหายู่ในระดับดีมาก

2.50–3.49 หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหายู่ในระดับดี

1.50–2.49 หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหายู่ในระดับพอใช้

1.00–1.49 หมายถึง ความสามารถในการคิดแก้ปัญหายู่ในระดับควรปรับปรุง

4.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ มีการกำหนดค่าคะแนนโดยปรับปรุงจาก กนกทิพย์ พัฒนาพัฑฒ์ (2543) ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนฯ สามารถแปลผลได้ดังนี้ (Best, 1986)

4.50 - 5.00 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.50 - 3.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 หมายถึง นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.57 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าการเสนอวิธีการแก้ปัญหา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงสุดอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 3.44 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54 และการระบุปัญหา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน

ความสามารถ ในการคิด แก้ปัญหา	แผนการจัดการเรียนรู้								\bar{X}	S.D.	แปล ผล
	แผนฯ 1		แผนฯ 2		แผนฯ 3		แผนฯ 4				
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.			
การระบุปัญหา	2.25	0.71	2.50	0.53	3.25	0.46	3.63	0.52	2.91	0.56	ดี
การวิเคราะห์ ปัญหา	2.50	0.53	2.75	0.71	3.50	0.53	3.50	0.76	3.06	0.63	ดี
การเสนอวิธีการ แก้ปัญหา	2.88	0.64	3.50	0.53	3.63	0.52	3.75	0.46	3.44	0.54	ดี
การตรวจสอบผล	2.63	0.52	2.88	0.64	3.00	0.53	3.50	0.53	3.00	0.56	ดี
	รวม								3.10	0.57	ดี

2. นักเรียนมีพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่สูงขึ้น โดยการวัดครั้งที่ 1 รู้เรื่องการศึกษาไทย มีค่าเฉลี่ย 2.56 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 การวัดครั้งที่ 2 รู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศและดิจิทัล มีค่าเฉลี่ย 2.91 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 การวัดครั้งที่ 3 รู้ค่าพลังงาน มีค่าเฉลี่ย 3.34 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 และการวัดครั้งที่ 4 รู้รักษสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ย 3.59 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน

การวัดครั้งที่	เรื่อง	\bar{X}	S.D.
1	รู้เรื่องการศึกษาไทย	2.56	0.60
2	รู้เท่าทันสื่อ สารสนเทศ และดิจิทัล	2.91	0.60
3	รู้ค่าพลังงาน	3.34	0.51
4	รู้รักษสิ่งแวดล้อม	3.59	0.57

3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55 เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีความพึงพอใจสูงสุดอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจน้อยที่สุด อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.56 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้วิชาภูมิศาสตร์และเศรษฐศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์

รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน	4.47	0.64	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.45	มากที่สุด
ด้านเนื้อหา สื่อสังคมออนไลน์และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดการเรียนรู้	4.07	0.56	มาก
รวม	4.45	0.55	มาก

อภิปรายผล

1. การศึกษาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีระดับความสามารถในการคิดแก้ปัญหาอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ย 3.10 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 ทั้งนี้เป็นเพราะนักเรียนได้รับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นฝึกสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและองค์ความรู้ผ่านกิจกรรมการแก้ปัญหาเชิงสังคมร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยมีการใช้วิธีวิทยาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ อาทิ Facebook Google Meet เป็นต้น เข้ามาเป็นสิ่งสนับสนุนให้เกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยปัญหาเชิงสังคมที่ผู้วิจัยนำมาเป็นปัญหาหลักล้วนเป็นปรากฏการณ์เชิงสังคมที่เกิดขึ้นทั้งในสังคมไทยและสังคมโลก ปัญหาที่เป็นเรื่องใกล้ตัวเป็นที่สนใจของสังคมเป็นสิ่งที่

กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจ เห็นความสำคัญ อยากมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ความความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอาภัสรา คนงาน (2559) ที่ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผ่านกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงระบบ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่อง สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกาของนักเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง

2. การศึกษาพัฒนาการความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่าความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนมีพัฒนาการที่สูงขึ้น เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการร่วมคิดร่วมทำเป็นกลุ่ม ในระยะแรกผู้เรียนยังไม่คุ้นชินกับการแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่มมากนัก ยังคงมีมุมมองว่าวิธีคิดตนเป็นสิ่งที่ดี กระบวนการกลุ่มยังไม่เป็นระบบมากนัก ระยะหลังลีลาในการเรียนรู้ของผู้เรียนเปลี่ยนแปลงไป สามารถสร้างองค์ความรู้ร่วมกันผ่านการแก้ปัญหามาได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว ใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อแก้ปัญหาร่วมกันได้ดีขึ้น สามารถหาข้อมูลมาประกอบเพื่อให้วิธีแก้ปัญหากลุ่มตนน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น นำเสนอผลงานผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้อย่างน่าสนใจ ประกอบกับการที่ผู้สอนได้ปรับบทบาทตนเป็นผู้คอยให้คำชี้แนะ กระตุ้นการร่วมกันทำงานในแต่ละกลุ่มอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สร้างและสรุปองค์ความรู้ที่สำคัญได้อย่างเหมาะสม พฤติกรรมเหล่านี้ส่งผลให้ความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร โบลิตธิพิเชษฐ (2558) ที่ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทยของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างการจัดการเรียนรู้มีพัฒนาการสูงขึ้น

3. การศึกษาระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์ พบว่า นักเรียนมีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.45 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 เนื่องจากในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดแก้ปัญหาร่วมกันอย่างอิสระหลากหลาย จัดกิจกรรมที่เน้น

ให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของการเรียนรู้เนื้อหาสาระที่เรียน จากการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเองผ่านการรังสรรค์ชิ้นงานที่เน้นการแก้ปัญหา นำเสนอปัญหาเชิงสังคมที่เป็นปรากฏการณ์ทางสังคมปัจจุบันของไทยและโลก ซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวนักเรียน ทำให้นักเรียนให้ความสนใจและแสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในการนำเสนอวิธีการแก้ปัญหา มีการแลกเปลี่ยนมุมมองประสบการณ์และองค์ความรู้ในขณะนำเสนอชิ้นงาน แก่ไข่มโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนทันทีเมื่อผู้สอนพบเจอ สิ่งเหล่านี้อาจเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์จนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของฐิพากาญษ์ โยธารักษ์ (2563) ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เรื่อง ผังงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เรื่อง ผังงาน อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้วิจัยได้ออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้ประเด็นปัญหาเชิงสังคมที่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่สอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จากปัญหานั้นไปสู่การค้นพบข้อสรุปแนวทางการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนควรเลือกประเด็นปัญหาหรือปรากฏการณ์เชิงสังคมที่มีความน่าสนใจ เกิดขึ้นจริงในสังคมและใกล้ตัวนักเรียน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและนำองค์ความรู้ใหม่ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมโดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับสื่อสังคมออนไลน์อย่างต่อเนื่องหรือนำไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้รายวิชาอื่น ๆ เพื่อให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

เอกสารอ้างอิง

กนกทิพย์ พัฒนาพั้วพันธ์. (2543). **สถิติเบื้องต้นทางการศึกษา**. เชียงใหม่: ภาควิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

Patanapupan, K. (2000). **Introduction to statistics in education**. Chiang Mai: Department of Educational Evaluation and Research, Faculty of Education, Chiang Mai University. (in Thai).

กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง สาระภูมิศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้**. สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://rb.gy/ckwbng>

Ministry of Education. (2017). **Indicators and core learning areas geography (Revised Edition B.E. 2560) (A.D. 2017) Department of Social Studies, Religion and Culture according to the basic education core curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008) and guidelines of organizing learning activities**. Retrieved November 23, 2020, from <https://rb.gy/ckwbng> (in Thai).

จิราพร โปสิทธิพิเชษฐ. (2558). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะกระบวนการคิดแก้ปัญหา เรื่อง สังคมไทย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**, 8(2), 1624-1640.

Bosittipichet, J. (2015). The Development of Learning Achievement and Problem Solving Thinking Process Skills on Thai Social of Mathayomsuksa Three Studentsby Situation Confrontation Process. **Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)**, 8(2), 1624-1640. (in Thai).

ชรินทร์ มั่งคั่ง. (2551). **องค์ความรู้หลักสูตรและการสอนสังคมศึกษา**. เชียงใหม่: ลูกช้าง นานามีเดียเซ็นเตอร์.

Mangkhang, C. (2008). **Knowledge of curriculum and teaching in social studies**. Chiang Mai: loogchangnana Media Center. (in Thai).

ฐิพากาญช์ โยธารักษ์, ภูเบศ เลื่อมใส และสุขุมิตร กอมณี. (2563). การพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เรื่อง ฝั่งงาน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. **วารสาร E-Journal of Education Studies, Burapha University**, 2(3), 1-16.

- Yotharag, T., Louimsai, P., & Komane, S. (2020). A Development Online Social Media Lesson on Flowchart for Mathayomsuksa 2 Students. **E-Journal of Education Studies, Burapha University, 2(3)**, 1-16. (in Thai).
- นฤพนธ์ สายเสมา. (2555). การนำ Social Media มาใช้ในการจัดการเรียนรู้. สืบค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2563, จาก <https://1th.me/vD3Fi>
- Saisema, N. (2012). **The Social Media Implementation in Learning Management**. Retrieved November 23, 2020, from <https://1th.me/vD3Fi> (in Thai).
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). **การพัฒนาการคิด**. กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิคพรินต์ติ้ง.
- Susaorat, P. (2013). **The development of ideas**. Bangkok: 9119 Technical Printing. (in Thai).
- ปิยนาล สุทธิประภา. (2560). **การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค TGT**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- Sutthipra, P. (2017). **The Development of Learning Achievement; Economic of Mathayomsuksa 5 Students by Collaborative Learning Management Technique TGT**. Master Thesis, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University. (in Thai).
- พัชฎาพรรณ แสงตะวัน. (2558). **การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยประยุกต์แนวความคิดการใช้ปัญหาเป็นฐานประกอบกลุ่มร่วมมือ วิชาการบัญชีเบื้องต้น เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปีที่ 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Saengtawan, P. (2015). **Development of Learning Management Approach Based on Problem-Based Learning and Cooperative Learning to Enhance Academic Achievement and Achievement Motivation of Vocational Certificate Students for the First Year Level, in Basic**

Accounting Subject. Master Thesis, Faculty of Education, Mahasarakham University. (in Thai).

วลัย อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2555). **ครูสังคมศึกษากับการพัฒนาทักษะแก่นักเรียน.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Isarankura Na Ayudhaya, W. (2012). **Social studies teachers with development skill for students.** Bangkok: Chulalongkom University Printing House. (in Thai).

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาวรรณ. (2545). **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.** กรุงเทพฯ: เดอะโนว์เลจ.

Phuvipadawat, S. (2002). **Learner Centerdness & Authentic Assessment.** Bangkok: The Knowledge. (in Thai).

สิริกานต์ มุ่ยจันตา. (2563). **ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานแบบร่วมมือร่วมกับเกมกระดาน เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการแก้ปัญหาแบบร่วมมือและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เรื่อง การเคลื่อนที่แบบโพรเจกไทล์และการเคลื่อนที่แบบวงกลม.** วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

Muyjunta, S. (2020). **Effects of Using Cooperative Problem-based Learning and Board Game on Grade 10 Students' Achievement And Collaborative Problem Solving Competency in Projectile and Circular Motions.** Master Thesis, Faculty of Education, Naresuan University. (in Thai).

สุนันท์ สินธพานนท์, วรรัตน์ วรรณเลิศลักษณ์ และ พรรณี สินธพานนท์. (2555). **พัฒนาทักษะการคิด ตามแนวปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ: 9119 เทคนิควรรณคดี.

Sintapanon, S., Wanalertlak, W., & Sintapanon, P. (2012). **The Development Thinking Skill According to the Educational Reform.** Bangkok: 9119 Technical Printing. (in Thai).

เสาวลักษณ์ สุวรรณรงค์, อัครพงศ์ สุขมาตย์ และไพฑูรย์ พิมพ์ดี. (2558). **การพัฒนาชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างการคิดอย่างเป็นระบบ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือและใช้ปัญหาเป็นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน บดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี).** *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*, 14(3), 77-84.

- Suwannarong, S., Sukkamart, A., & Pimdee, P. (2015). The Development of Instructional Packages for Reinforce The System Thinking with Cooperative and Problem-Based Learning for Mathayomsuksa 5 at Bodindecha (Sing Singhaseni) School. **Journal of Industrial Education**, **14**(3), 77-84. (in Thai).
- อังคณา ตุงคะสมิต. (2560). **การวิจัยนวัตกรรมทางสังคมศึกษา**. ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- Tungkasamit, A. (2017). **Research for innovation in social studies**. Khon Kaen: Faculty of Education, Khon Kaen University. (in Thai).
- อาภัสรา คนงาน. (2559). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทวีปอเมริกา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยผ่านกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนการสอนเชิงระบบ. **วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**, **9**(2), 1495-1509.
- Konngan, A. (2016). The development of problem solving thinking abilities on the situation of natural resources and environment in America of Mathayomsuksa 3 students through instructional system design. **Veridian E-Journal, Silpakorn University (Humanities, Social Sciences and arts)**, **9**(2), 1495-1509. (in Thai).
- Best, J. W. (1986). **Research in education**. (5th ed). Englewood Cliffs, NJ: Practice-Hall.
- Panlumlers, K., & Wannapiroon, P. (2015). Design of cooperative problem-based learning activities to enhance cooperation skill in online environment. **Procedia - Social and Behavioral Sciences**, **174**, 2184-2190.
- Yusof, K. M., Hassan, S. A. H. S., Jamaludin, M. Z., & Harun, N. F. (2012). Cooperative Problem-based Learning (CPBL): Framework for Integrating Cooperative Learning and Problem-based Learning. **Procedia Social and Behavioral Sciences**, **56**, 223-232.